

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ  
ВІДДІЛ ОСВІТИ ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ ДРОГОБИЦЬКОЇ  
МІСЬКОЇ РАДИ  
ПАЛАЦ ДИТЯЧОЇ ТА ЮНАЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ**

**ПОГОДЖЕНО**

Протокол засідання науково-  
методичної ради ММК  
відділу освіти виконавчих органів  
Дрогобицької міської ради

№ \_\_\_\_\_  
Завідувач ЦПРПП \_\_\_\_\_ Н.Свойкіна

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Наказ відділу освіти  
виконавчих органів  
Дрогобицької міської ради  
№ \_\_\_\_\_  
Начальник управління освіти  
\_\_\_\_\_ П.Шев як

Навчальна програма з позашкільної освіти  
гуртка „СВІТ ДЕКОРУ”

Затверджено  
Рішення педагогічної ради  
Протокол № \_\_\_\_\_  
Директор ПДЮТ  
\_\_\_\_\_ Б.Пристаї

м.Дрогобич 2025

## ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

На сьогодні до числа найбільш актуальних питань освіти належить сприяння всебічному розвитку дітей та молоді, розкриття творчого, інтелектуального, духовного потенціалу та допомога у професійному самовизначенні.

Багато сторін матеріального та соціального життя людського суспільства відображає одяг, який виконую не лише утилітарні функції, що є першочерговим, але є одночасно об'єктом для розкриття творчих особливостей індивіда прояви його смаку.

Відомо, що одяг постійно змінюється, але, про яку б епоху не йшлося вічними залишаються прикраси одягу, бо саме окремі елементи гапту, вишивки, гачкування тощо, робить одяг ексклюзивним, відображаючи характер та стиль життя конкретної особи.

Художнє оформлення одягу покликане гармонізувати окремі його елементи, створити єдиний образ з орієнтацією на інформацію моди і допомогти вихованцям проявити свій індивідуальний смак.

**Мистецтво художнього оформлення одягу** відрізняється від інших видів декоративно-ужиткового мистецтва різноманітністю використання технік, їх вільним поєднанням за бажанням виконавця, а також постійним поєднанням з людиною; працюючи над художнім оформленням одягу майстриня формує свій зовнішній образ, створює відповідний імідж.

Навчальна програма реалізується у гуртку „Світ декору”, спрямована на вихованців віком від 7 до 14 років.

Художнє оформлення одягу покликане гармонізувати окремі елементи ,створити єдиний образ з орієнтацією на інформації моди і допомогти людині проявити людині свій індивідуальний смак.

**Мета програми:** Формування творчої особистості дитини засобами художнього оформлення одягу. А також розвивати естетичні смаки вихованців, прищеплювати їм любов до всього прекрасного та прагнення до творчої самореалізації, навчити власноруч оформляти, доповнювати одяг художніми елементами. Сформувати у вихованців знання та вміння щодо основних відомостей художнього оформлення дитячого, підліткового ,жіночого одягу.

Вочевидь, проблема одягу цікавить людей від початку їх існування: адже треба було зберегти своє тіло від пекучого сонця або, навпаки, - від холоду, приховати від дощу. Звідси витікає, що першою функцією одягу була утилітарна функція.

Та з часом почуття прекрасного властиве людині, спонукало її робити одяг не тільки зручним ,але й привабливим ,гарним. Поступово одяг максимально наблизився до повторення форм людського тіла. Люди навчилися за допомогою одягу приховувати фізичні недоліки і, навпаки, підкреслювати те, що є у зовнішності найгарнішою.

Відомо, що одяг постійно змінюється відповідно до моди, а та - у свою чергу - змінюється завдяки загальному стилю тієї чи іншої епохи. Отже, одяг відображає багато сторін матеріального та соціального життя людського суспільства.

Але, про яку б епоху не йшлося, вічним залишаються прикраси одягу, бо саме окремі елементи гапту, вишивки гачкування, тощо роблять одяг ексклюзивним, відображаючи характер та стиль життя особи, яка обрала саме ту чи іншу річ.

Особливого значення художнє оформлення одягу набуває саме зараз. При усій строкатості вибору одягу у сучасних бутиках та шансах в око впадає стандартизація, яка особливо характерна для молодіжного одягу, джинси, футболки куртки, кофтинки, теніски - усе ніби різне і одночасно подібне одне на одне.

Природне бажання дівчинки, дівчини виділитися із загалу, заявити одягом саме про свою індивідуальність, примушує її шукати способи видових змін того, що запропоноване виробництвом або виконане самостійно із урахуванням загальних вимог моди.

### ***Основні завдання:***

1. Сформувати у вихованців знання та вміння, щодо основних відомостей художнього оформлення дитячого, підліткового, жіночого одягу.
2. Сформувати поняття про історичний розвиток художнього оформлення одягу
3. Розвивати естетичні смаки вихованців, прищеплювати їм любов до всього прекрасного, та прагнення до творчої самореалізації.
4. Навчити різноманітним технікам, необхідними при оформленні одягу: плетенню, вишивці, холодному розпису, гачкуванню, вишивці стрічками.
5. Навчити працювати самостійно, творчо мислити, добираючи конкретні елементи для оформлення одягу; сформувати навички художньої обробки тканини.
6. Виховувати культуру праці, сформувати поняття трудової культури.
7. Розвивати творчу уяву, фантазію, художній смак, виробити індивідуальний стиль роботи.
8. Сприяти самореалізації в соціумі засобами мистецтва та професійному самовизначенню вихованців.

Навчальна програма передбачає 2 роки навчання, перший рік – початковий, другий рік – основний.

Програма гуртка „Світ декору” складена з врахуванням вікових особливостей учнів. За своєю структурою дана програма, є додатковою освітньою програмою, тому, що реалізується вона в системі шкільної, позашкільної освіти.

***Декоративно-прикладне мистецтво*** – предметно духовний світ людини, включає в себе численні види духовної практики. Це плетіння і ткання, розпис тканини і вишивка, різьблення і виточування, художня кераміка і ін. Процес праці з художньої обробки матеріалів з його ритмом, темпом, ігровим оформленням захоплює дітей, сприяє прояву їх потенціалу. Вони набувають вміння працювати самостійно і створювати прекрасне. Результати праці приносять дітям творче задоволення і мають на них глибокий емоційний вплив. Заняття формують універсальні властивості, вчать творчо мислити в будь-яких трудових процесах, тобто розвивають ті якості, які знадобляться учням надалі, яким би видом діяльності вони не займались.

***Реалізація цієї мети передбачає вирішення таких завдань:***

- сформувати поняття про історичний розвиток художнього оформлення одягу;
- навчити різноманітним технікам художнього оформлення одягу;
- сформувати навички художньої обробки тканини;
- сформувати поняття трудової культури;
- виховати культуру праці;
- розвинути художній смак, творчу уяву, фантазію, виробити індивідуальний стиль роботи;
- сприяти самореалізації дитини в соціумі засобами мистецтва;
- сприяти професійному самовизначенню.

***Організація заняття передбачає:***

- структурну різноманітність, формування творчого задуму та його реалізацію;
- поєднання теоретичних знань з їх втілення на практиці;
- перегляд і аналіз матеріалів модних журналів і креативного рукоділля;
- самостійну та колективну роботу по оформленню одягу і її аналіз;
- участь у виставках та демонстрацію виробів під час ток-шоу у ПДЮТ

## Перший рік навчання

### НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

| №<br>п\п | Розділ. Тема.                                                                                             | Кількість годин |          |        |
|----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|----------|--------|
|          |                                                                                                           | теорія          | практика | усього |
| 1        | Вступ.<br>Основи кольорознавства<br>Основні прийоми композиції.                                           | 4               | 2        | 6      |
| 2        | Основні правила техніки безпеки при роботі з ріжучими та колючими інструментами.<br>Основні ручні стібки. | 4               | 6        | 10     |
| 3        | Декорування светрів, футболок, блузок.                                                                    | 4               | 20       | 24     |
| 4        | Виготовлення штучних квітів з атласної стрічки та органзи.                                                | 4               | 20       | 24     |
| 5        | Робота зі швейною машиною<br>Основні машинні стібки.                                                      | 2               | 6        | 8      |
| 6        | Українська народна вишивка.<br>Художня вишивка.                                                           | 4               | 20       | 24     |
| 7        | Батик , як різновид декоративно-прикладного мистецтва.                                                    | 10              | -        | 10     |
| 8        | Основи кольоросполучення .<br>Барвники у батику.                                                          | 2               | 6        | 8      |
| 9        | Розпис по сухому.<br>Вільний розпис тканини.                                                              | 6               | 20       | 26     |
| 10       | Використання батику в одязі.<br>(вузликова техніка).                                                      | 6               | 18       | 24     |
| 11       | Народні мотиви в батику.                                                                                  | 4               | 8        | 12     |
| 12       | Холодний батик.                                                                                           | 6               | 12       | 18     |

|                |                                                                                 |           |            |            |
|----------------|---------------------------------------------------------------------------------|-----------|------------|------------|
| 13             | Холодний батик.<br>Стилізація рослинного світу і його<br>зображення на тканині. | 4         | 10         | 14         |
| 14             | Виставка учнівських робіт                                                       |           |            | 6          |
| 15             | Індивідуальні заняття. Підготовка до<br>конкурсу „Таланти твої Україно”.        |           |            | 108        |
| 16             | Підсумок .                                                                      | -         | 2          | 2          |
| <b>Всього:</b> |                                                                                 | <b>60</b> | <b>150</b> | <b>324</b> |

## **ЗМІСТ ПРОГРАМИ**

### **Вступ .Розділ 1.Основи кольорознавства ( 6год.)**

#### ***Теоретична частина.***

Вступне заняття має на меті висвітлити образ України, як матері кожного українця, образ гідний дієвої любові та поваги. Вихованці знайомляться з метою гуртка та його основними завданнями; керівник під час співбесіди та рухливих ігор знайомиться з майбутніми вихованцями а також розповідає про: Основні кольори спектра.

Групи теплих і холодних кольорів. Контрастні кольори.

Вплив кольору на організм людини.

#### ***Практична робота:***

виконання замальовок кольорових гам. Ритм кольорових смуг і клітинок.

### **Розділ 2.Основні правила техніки безпеки при роботі з ріжучими та колючими інструментами. Організація робочого місця. Основні ручні стібки (10 год.)**

#### ***Теоретична частина.***

Вихованці знайомляться з основними правилами роботи з ножицями, шпильками, швейною машинкою, електропраскою. Організують робоче місце. Очікуваний результат: Відсутність травматизму на заняттях гуртка, доцільна організація робочих місць вихованців.

#### ***Практична робота:***

Вихованці практично засвоюють такі ручні стібки як зметочний, підшивочний та два різновиди обметочних стіжків через край.

Очікуваний результат: Вихованці повинні у подальшому бездоганно виконувати ручні стібки при оформленні одягу.

### **Розділ 3. Декорування светрів ,футболок ,блузок. (24 год.)**

#### ***Теоретична частина.***

Демонстрація швейних виробів, декорованих шовковими стрічками, різноманітними гудзиками, намистинками, різними за розміром, кольором, фактурою.

***Практична робота:***

Поєднання різних елементів у єдину композицію.

Вибір узору для конкретного швейного виробу, нанесення його схеми на тканину. Нашивання шовкових стрічок "бантиків", "троянд", "ромашок". Співзвуччя і контрастність кольорів основного виробу і оздоблення. Кінцеве декорування швейного виробу стразами.

Очікуваний результат: Розвиток художнього смаку вихованців, вміння поєднувати окремі елементи художнього оформлення у єдину композицію з урахуванням кольорового поєднання.

**Розділ 4. Виготовлення штучних квітів з атласної стрічки та органі (24 год.)**

***Теоретична частина:***

Прийоми виготовлення пелюсток, листя, стебла, гілочок. Матеріали та інструменти для виготовлення штучних квітів.

***Практична робота:***

Підготовка тканини;

Виготовлення квітки маку способом гофрування;

Виготовлення квіток волошки та ромашок; виготовлення складних квітів.

Виготовлення броші ,прикраси зі штучних квітів.

**Розділ 5.Робота зі швейною машиною.Основні машинні стібки (8 год.)**

***Теоретична частина.***

Повторення правил техніки безпеки.

***Практична робота:***

Робота за швейною машинкою без ниток та голок. Виконання машинного стібка- робота за швейною машинкою, заправленою голкою та ниткою. Виконання зразків швів.

Очікуваний результат: Вихованці мають навчитися виконувати рівні строчки.

## **Розділ 6. Українська народна вишивка. Художня вишивка (24 год)**

### **Українська народна вишивка.**

#### ***Теоретична частина.***

Значення кольору та елементів вишивки.

Особливості візерунків і сполучення кольорів на вишивках різних районів України.

Різновиди швів, традиційних для української вишивки. Класифікація швів. Прийоми оздоблення рушників, білизни, одягу різними швами.

#### ***Практична робота:***

виконання швів «штапівка», «занизування», «косий хрестик» на тренувальних зразках; оздоблення носовичка швами «штапівка» та «занизування»;

оздоблення листівки «косим хрестиком» у червоно-чорній гамі;  
оздоблення невеликої серветки вивченими швами.

### **Художня вишивка.**

#### ***Теоретична частина.***

Бесіда на тему: «Традиції оздоблення вишивкою рушників та одягу в Україні». Значення символів і кольорів на українських рушниках.

#### ***Практична робота:***

Вправи щодо виконання однобічної та двобічної гладі й мережок;  
Вишивання рушника за обраною тематикою і технікою; Оздоблення серветки мережкою.

## **Розділ 7. Батик як різновид декоративно-прикладного мистецтва. Історія розвитку батiku (10 год.).**

Ознайомлення з різними видами мистецтва. Що таке батик, його характерні особливості. Матеріали та інструменти для виконання батiku. Різноманіття технік. Правила техніки безпеки при роботі.

## **Розділ 8. Основи кольоросполучення. Барвники у батiku (8 год.)**

**Теоретична частина.** Походження батику (його Батьківщина), розвиток, сучасний стан. Давні технології виготовлення. Творчість майстрів. Індійський батик. Розпис тканин в Китаї і Японії. Європейський батик. Українські майстри цього виду мистецтва. Зразки робіт різних епох і країн. Спектр кольорів. Ахроматичні кольори. Основні характеристики кольору. Барвники для вузликового батику. Фарби для холодного батику. Барвники для одягу і побутових речей. Змішування кольорів. Розчинники для барвників. Психологія кольору. Натуральні барвники. Рослини, що використовуються для фарбування. Методи фарбування. Кольорова гамма натуральних барвників. Рецепти фарбування. Анілінові і акрилові барвники. Способи підготовки фарб до роботи.

**Практична частина.** Виконання пробних зразків. Отримання складних кольорів. Побудова кольорових кіл і трикутників. Нанесення барвників на тканину. Заготівля натуральної сировини для фарбування. Фарбування зразків натуральної і синтетичної тканини.

## **Розділ 9. Розпис по сухому (26 год.)**

**Теоретична частина.** Техніка розпису по сухому. Основна характеристика розпису. Інструменти і матеріали, що використовуються. Способи оформлення робіт.

**Практична частина.** Натяг тканини. Приготування ґрунту. Розведення барвників. Виготовлення квітів. Оформлення композицій.

## **Розділ 10. Використання батику в одязі (вузликова техніка)(24 год.)**

**Теоретична частина.** Основні прийоми використання техніки «вузликовий батик» для одягу. Способи скручування тканини. Матеріали та інструменти. Барвники, що використовуються, закріплення фарб. Користування готовим одягом. Вибір технології скручування для готового виробу.

**Теоретична частина.** Фарбування білих сорочок. Підготовка матеріалу. Скручування і зав'язування потрібною технікою. Розчинення барвника. Фарбування виробу. Закріплення кольорів. Прасування сорочки.

## **Розділ 11. Народні мотиви в батику (12 год.)**

*Теоретична частина.* Орнаменти рушників. Орнаменти писанок. Орнаменти одягу. Регіональні особливості. Символічні знаки українського народу. Стилiзація орнаментів.

*Теоретична частина.* Екскурсія в краєзнавчий музей. Замальовки орнаментів. Орнаментальний розпис тканини в техніці холодний батик. Виготовлення сувенірів з народними мотивами (прихватки).

## **Розділ 12. Холодний батик (18 год.)**

*Теоретична частина.* Техніка холодного батику. Характерні відмінності від інших технік. Основні правила. Тканина, що використовується. Інструменти і барвники для холодного батику. Склад резерву. Техніка безпеки при роботі в матеріалі. Вибір теми для декоративної картини.

*Практична частина.* Практичне застосування техніки, виготовлення виробів народного вжитку у техніці «холодний батик».

## **Розділ 13. Холодний батик .Стилiзація рослинного світу і зображення його на тканині (6 год.)**

*Теоретична частина.* Стилiзація та її інтерпретації. Зразки стилізованої природи в різноманітних творах декоративно - прикладного мистецтва.

*Практична частина.* Екскурсія в парк. Замальовки з натури. Розробки ескізів на основі замальовок. Виготовлення декоративного шарфа в техніці холодний батик.

## **Розділ 14. Виставка учнівських робіт (6 год.)**

*Практична частина.* Завершення всіх робіт. Формування експозиції виставки. Проведення виставки.

## **Розділ 15. Індивідуальна робота ((108год.) .**

*Індивідуальна робота з конкурсантами:*

Екскурсія в краєзнавчий музей. Замальовки орнаментів. Орнаментальний розпис тканини в техніці холодний батик. Підбір тематики, орнаменту, виконання ескізу орнаменту, підбір колористики. Виконання конкурсної роботи технікою "Холодний батик", кінцеве декорування виробу, кінцева обробка.

## **Підсумок (2 год.)**

Завдання на літні канікули: замальовки з натури, створення ескізів; збір природних матеріалів.

### **Прогнозований результат**

#### ***Вихованці мають знати:***

- Історію народних ремесел ;
- Історію вишивки, батику;
- Основні види батику;
- Вміння складати композицію для виробів з тканини;
- Від чого залежить виразність композиції;
- Що таке орнамент , його різновиди;
- Різновиди штучних квітів і техніки їх виконання;
- Різновиди ручних і машинних швів;
- Класифікацію деяких швів у вишивці;
- Прийоми оздоблення рушників, білизни, одягу різними швами;
- Основні властивості кольорів;
- Спектр кольорів;
- Можливі варіанти збільшення і зменшення малюнків;
- Способи перенесення малюнків на тканину;
- Що таке стилізація;
- Різні види барвників;
- Інструменти, які потрібні для розпису тканини ;
- Інструменти, які потрібні для виготовлення штучних квітів з тканини;
- Матеріали, що використовуються у батику;
- Правила техніки безпеки.
- Поєднувати кольорові гами за принципами співзвучності або контрасту;
- Знати і виконувати правила техніки безпеки при роботі з ріжучими та колючими інструментами;
- Розглядати костюм як прояв певної інформації про стиль, моду, естетичні смаки і художні напрями розвитку сучасного одягу;
- Навчитися враховувати основні функції моди при художньому оформленні одягу;

#### ***Вихованці мають вміти:***

- Підбирати інструменти відповідно до кожного виду праці декорування одягу ;
  - Правильно організувати робоче місце ;
  - Розробляти ескізи майбутніх робіт;
  - Стилізувати навколишнє середовище(рослинний і тваринний світ);
  - Виконувати ручні і машинні стібки;
  - Декорувати светри ,блузи атласними стрічками;
  - Виконувати шви: "штапівка", "занизування", "косий хрестик";
  - Виконувати "однобічну" і "двобічну" гладі;
  - Виробляти штучні квіти із тканини;
  - Використовувати композиції з геометричними орнаментами;
  - Виконувати деякі види батику ;
  - Розрізняти види тканини.
  - Раціонально готувати до заняття робоче місце;
  - Ощадливо використовувати матеріали при художньому оформленні одягу;
  - Працювати з шкірою та хутром, створюючи декоративні елементи в оформленні одягу у техніці пластики;
  - Вміти працювати у техніці холодного батику;
  - Виготовляти об'ємні прикраси із шовкових стрічок;
  - Вишивати гладдю,бісером ,шовковими стрічками.
  - Спочатку за вказівками керівника, а потім самостійно використовувати принципи художнього оформлення одягу;
  - Гармонійно використовувати окремі елементи оформлення одягу для підсилення виразності моделей одягу;
- Вміти виготовляти різні види оздоблення, а саме:
- вишивку (гладь, бісер, шовкові стрічки, аплікація);
  - об'ємні прикраси із шовкової стрічки;
  - пластичні вироби зі шкіри та хутра;
  - вдало поєднувати у єдине ціле кольори;
  - гармонізувати художнє оформлення з основним матеріалом, кольором, призначенням, фасоном одягу.

***Вихованці мають засвоїти такі терміни (поняття):***

- Ахроматичні кольори;

- Батик;
- Батик-штифт;
- Розпис по сухому;
- Холодний батик;
- Анілінові, акрилові барвники;
- Натуральні барвники;
- Штапівка;
- Занизування;
- Косий хрестик;
- Мережка;
- Однобічна гладь;
- Двобічна гладь .

***Вихованці мають набути досвід:***

- Творчо працювати;
- Створювати композиції у техніці «батик»;
- Вільно використовувати матеріали та інструменти.
- Створювати композиції;
- Розробляти ескізи;
- Творчо мислити;
- Приймати участь у конкурсах, змаганнях, виставках.

## ***ЛІТЕРАТУРА***

1. Антонович Є. А. Декоративно прикладне мистецтво : навч. посібник / Є. А. Антонович, М. Захарчук-Чугай. – Львів : Світ, 1993. – 239 с.

2. Арманд Т. Орнаментация ткани. Руководство по росписи ткани / Т. Арманд [Под. ред. Н. Н. Соболева]. – М. ; Л., 1931. – 89 с.
3. Беличко Ю. В. Український живопис. – К. : Мистецтво, 1989. – 191с.
4. Вайткявичене Р. В. Первоосновы техники батика // Школа и производство. – 1987. – №8. – с. 8-11.
5. Гасюк О. О. Художнє вишивання / О. О. Гасюк, М. Г. Степан. – К. : Вища школа, 1989. – 132 с.
6. Григорьева Т. П. Японская художественная традиция. – М. : Наука, 1979. – 157.
7. Ганнер Дж. Японский батик : техника сибори / Пер.с англ. – М. : Издательство «Ниола-Пресс», 2010. – 128 с.
8. Давыдов С. Г. Батик : Техника. Приемы. Изделия / С. Г. Давыдов. – М. : АСТ-ПРЕСС КНИГА. – 184 с.
9. Лозко Г.С. Українське народознавство / Г.С. Лозко. – К. : Зодіак-ЕКО, 1995. – 147 с.
10. Козлов В. Н. Основы художественного оформления текстильных изделий / В. Н. Козлов. – М., 1981. – 89 с.
11. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти : навч. посіб. / М. А. Кириченко, І. М. Кириченко. – К. : Вища шк., 2002. – 190 с.
12. Ніколаєва Т.О. Історія українського костюма / Т.О. Ніколаєва. – К. :Либідь, 1996. – 202 с.
13. Павлов В. П. Сучасна українська акварель / В. П. Павлов. – К. :Мистецтво, 1978. – 39 с.
14. Рудин Н. Г. Художественное оформление тканей / Н. Г. Рудин. – М., 1964. – 68 с.
15. Солом'яний М.Ф. Вчіться малювати / М. Ф. Солом'яний. – К. : Рад.шк., 1982. – 64 с.
16. Шорохов Е. В. Композиція / Е. В. Шорохов. – М. : Просвещение, 1986. – 228с.